

جمعه — ۲۲ تشرین اول ۱۹۲۶

جلد : ۶

اوچینچی سنه — نومرو ۷۲

مجله علمی

اداره خانه :
باب عالی چاده سفده
اقدام یوردی
اتصالنده کی بناده
دائرة مخصوصه
صاحب و مدیری
محمد مسیح

آبونه شرا ائلی
سنه لکی ۲۵۰ ،
آلتی آیلغی ۱۲۵
فوق العاده نسخهلر
ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰
غروشدن
مجموعه من هیئتتجه
طبعی تدسیب ایدلمه یین
آثار اعاده ایدلمز

هر آیک برنجی رازده بشنجی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه دور

انښتړا عاضدن

شاعر

سپاره سربونار «ك جنایي»

عمری : آناطول فرانس مترجمی : بیچچ انور

— اویله ایسه سراق ایتھیک (ژان) ! مادمازل (پره فەر) ،
حقسزدر .

— خایر ! خایر ! بالعکس غایت حقلیدر . فقط بن بوتون
سزی سه ونلری ، بلااستنا سه و مک ایسته یور ، لاکین یایما یورم .
چونکه مادمازل (پره فەر) ی دنیاده سه وده میه چکم .
جدیتله جواب ویردم :

— بی دیکه ییکز (ژان) : مادمازل (پره فەر) ، سزه
قارشئ ائی بر وضعیت آلدی . سزده اوکا قارشئ ائی اولکدز .
(ژان) ، قورو برادا ایله :

— بمله ائی اولق ، مادمازل (پره فەر) ایچون غایت
قولایدز ، دیدی : فقط اونکه ائی اولق ، بکا پک کوچ کله چک .
مکالمه بر آز دها حدیث قاتارق :

— چوجوغم ، دیدم : خوجالرك نفوذی معززدر . معلمکز ،
سزك ایچون ، قابا یئد بککز آنه کزی تمیل ایدن بر شخصیتدر .
یوقوجامان چایی ده ویرده ویرمز فنا حالده بشتان اولدم .
چوجوق صارودی : کوزلری دولدی و :

— اوح ! موسبو ! دیه هایشیدری : سز بویله بر شئی
ناصیل سویله یه بیلورسکیز ؟ سز ؟ .

أوت ، بونی ناصیل سویله یه بیلشم ؟
قیزجغز تکرار ایدیوردی :

— آنه چکم ! نیم سوکیلی ، نیم زواللی آنه چکم !
بر تصادف ، بیصوکنه قادار سرسملک ایتکدن قورتازدی .
بیلیم ناصیل اولدی ده آغلا یه چق بر حال آلدیم . حالوکه نیم
باشمده آریتیق آغلا ناماز . کوزمدن اویاشلری ، مطلقا اونغورسز
بر اوکسوروك چیقارمشدیر . فقط وضعیت ، آلدانا چق کبی ایدی
(ژان) ، آلداندی ، اوح ! او زمان کوزمل ، ایصلاق
کیرپکیرینک آلتنده ، بریاز یاغورندن صوکرا دالار آراسندن
کودون کونشه بکزه نه یئیز ، نه شعیه یی بر تیسیم یارلامشدی !
بر برمزك ألالرئی طوتیق و یوزون زمان یختیار ، بر برمز بر

عصرلر قودوروب
برینک یایدینی بیقارق ،
الهره بيله ذخیر ووروب
نیان جهنمه طقارق
دنیا مژدن کورونلورله کیمکده لر . . .

هر طرفی یاقار ، بیقار ، دهلر
بیکرجه تخریب آلتی
بردنبره صالدریور ،
دکیل یالکز بر شهری ، حتی برملی
بر آندۀ اورنادن قالدیریور .

عصرلر دکیل یالکز انسانلری ،
حقی لسانلری

بوزیور ، دیکلدیریور
وبر باشقاری داماره قادار کیریور .
*

آغلا ، ترووا ، سنی فکر مژده یاشاتان
نه سورلک دینده آقان
قویو قیرمزی قان ،
نهدۀ افقره ،

افقارده اوغول دایان روزکاره
عصرلرجه قاناد کرشمش قوللرک ،
نهدۀ دکر وندی درین
بائیشلی هله نالک وژیایی ،
نهدۀ سنی قورتارمق ایچون جنکله شورك* ،
باطروغله سـک وجودی ده شورك
طونجودن قاپیلرک اوکتنه سرن
و آشبلک آیفلری دینده جان ویرن
هکتورک یایی . . .

سزلی قویونده یاشاتان زمانلر
کچدی ، آغلا ییکز ، ائی قهرمانلر .
و ، سن ، ائی قهرمانلرک قهرمان ،
قابانای قانی

و قوتیه شهرتی اولر یابان ،
جاسوتنه عصرلر طابان
مغرور آشیل ،

کری به دوغرو باقی ، کور :
سنی حالا یاشاتان نیم الهلک دکیل ،
آغلا ، آشیل ، طامکه کوس ،

سنی حالا یاشاتان دینچی بر کور ،
عصرلرک بيله سهیله مده کی او میروس ! . . .

علی سرتاز

شى سويله مدن قابلق . نهايت :

— شه سز تعطيلدن بحث ايتك ايسه پورسكز . فقط ايويني
اولمايان مادامز دل (آلكساندر) ، بورادن چيقاما باجق .
چو چوقچر بوم بوش قوجا بنا ايچنده نه ياپار ؟
— كنديسنه ، ممكن اولان هر اكلنجي تايمين ايدرز .
اوني موزدرله كوتورورم
تردد ايتدى ، صوكرا قيزاراق :
— مساعده ايدوسكز ، سزه كشيروم

— ناصيل ؟ ديهه هايقيردم ، ايشه مكممل بر فكر !
بر مزين غايت دوست آريديق . بن اوندن منوندم ،
چونكه ايسه ديكه نائل اولمشدم . اوده بندن ، (افلاطون) .
كوره ، كنديسنى روح مرتبه لرى سلسله سنك بالاسنه چيقاران
آكلاشيلماز بر سييله منوندى .

مع مافيه بوقاديني اومه هيچده ايني حسن قبل الووقولرله
صوقايوردم . (ژان) ك ، اوندن باشقا آلردده بولونمايى داها
آرزو ايدردم . مەتر (موش) له مادامز دل (پردفر) ، بنم
ذكلكم قاوريايمايى خلققلردى . نه سويله دكلرينى نه دن
سويله دكلرينى ، نه ده يايقلرينى نه دن يايقلرينى بيلبوردم . اونلرده
ذهنى بولانديران برطاقيم اسرارلى درينلكر واردي . طيبق
(ژان) ك ده مين سويله ديكى كبي آكلاشيلمايان شيلردن انديشه
ايتمه مك قابل اولمايوردى .

فقط هييات ! بنم ياشمده حياتك نه قادار آز تميز اولدينى
پك اعلا آكلاشيلموش وبو دنيا ده نلرك سيبليديكى پك ايني
اوكره نيملشدر . اويانشده آرتيق كنجلكدن باشقه بر شيئه
اعتقاد يوقدر .

۱۶ آغستوس

بكله بوردم . حقيقه اونلرى صبر سز قلله بكله بوردم .
(تهرمز) ي ايني بر مسافر پرولك كوستر مكه سوق ايچون بوتون
شاقلايانلغى اله آدم . فقط قابليتم پك آزدي . نهايت كادبلر .
يمين ايدرمكه (ژان) ، غايت سوسلى ايدي ! كرجه بويوك
آنهسى قادار دكبلدى . قسقط ايلك دفعه بويوك كوردمكه
اونك ، بو دنيا ده برقادين ايچون پك فائدملى ، كوزلر برچهره سى
واردى . (ران) ، كولىدى ؛ (كيتابلر مديته سى) ده اونك
كولوشيله شلنلدى .

(تهرمز) ي قوللادم . كنديسنده كي اختيار خدمتجي
شدتلك ، كنج قيزى كورمكه طانليلاشوب داليللاشايانچنه

— ياوروم ، ديدم ؛ بن چوق اختيارم وحياتك ، سزك
ياواش ياواش اوكره نه چيككز . چوق سرلرينى بيليرم . بكا
ايتانكز . استقبال ، ماضيك بايدينى بر شيدر . بوراده كينسز
و آجيسز ، ايني بر حيات سورمك ايچون باباچككز هر شى ،
بركون نه وكزده سكون ونشه ايله ياشاماكزه خدمت ايدم چكدر .
ملايم اولكز واضطراب چكمكى بيلكز . انسان اضطراب
چكمكى بيليرس ، آز مضطرب اولور . اكر بركون شكايه
ايدم چككز بر شى چيقارسه ، بنى دئامديككه مكحاضر بولاچككز .
ونشايد بر حقايرت كورورسكز بو ، مادام (دوغابرى) ايله بكا ده
شامل اوله چكدر .

— انشالله ، حنكز . تمامآ رنده در ، عزيز موسيو ؟
بر تبسمه ترفيق ايدم . بكا بوسوالى سوران ، او ايله كيزليجه
كلش مادامز دل (پردفر) دى . عقلمه كان ايلك فكر ، هاى
سنى شيطانلر آلسين ! ؛ ديمك ؛ ايكنجى فكر ، بر تجربه نه
قادار كان اوليق ايچون بايلديسه اونك آغزينيكده او قادار
كولسون ديهه ايشله نديكى سويله مك ؛ اوجنچى فكرده وانشالله
بزه ايسكزدر ! ؛ ديهه مك نزاتق اعاده ايتك اولدى .
مادامز دل ، كوچوك قيزى باغچه دكلرنيكه يوللادى . صوكرا
بر الى پلورينك اوزونده ، اوتكى (شرف لوحه سى) نه دوغرو
اوزانمش ، بكا ايرى حرفله ايسه مك باشنه يازبلى (ژان -
آلكساندر) اسمنى كوستردى . كنديسنه :

— بويوك بر مسرتله كورويورمكه چوچوگك طورو
حركندن منونسكز ، ديدم ؛ هيچ بر شى بن بونك قادار
خوشنود ايدم . بو مسعود نتيجيى ، تمامآ سزك محبتكار
اهتمامكزه عطف ايديبورم . كوچوك قيزلرى علاقه دار ايدم چك
ونكرآ بوكسه نه چك بر قاج كتابى سز . يوللامه جرات ايتدم .
بر كوزدن كيجردكدن صوكرا آرتيق مادامز دل (آلكساندر) .
و آرقا فاشلرته ويرم چكلر . ي لطفا تعين بيورورسكز .

معلمه مك تشكرى ، تبصص درجه سسته قادار چيقدى
واوزاخچه اوزادى . قيصه كسمك ايچون :
— بويوكن هوا پك كوزله ! ديدم .

— اوت ، ديهه جواب وبردى ؛ اكر دوام ايدرسه ، بو
سه وكيلى چوچو قتل ، اكله مك ايچون ايني بر هوا بولاچقلر .

ھوسكارلار ستونى

اسكى كوناىر

يادىكىمى سەۋكىي ، بىر زىماتىر سەن ھەر كۈن
بوسسىز و سەۋدالى يوللاردا كورونوردك ؟
بىر جىلاندىن بىلىككە داھا ئايرىن و سوز كۈن ،
بوسسىز و سەۋدالى يوللاردا كورونوردك !

بىر بىللە بىك بىر كوكلى رام اشەك كىندىك ،
موتولۇشى بىك بىر كىچ سحرلى كىندىك ،
اۋ مىزانلى قىلېرى آرونازىق سەن بىنە
بوسسىز و سەۋدالى يوللاردا كورونوردك !

قابىل ايتىدك سەنە بىر آرتىق بوتون بوتون ،
فقط بوشىلە اونوتولاك نە مەكەن ؛
نە اوبىلە كاور ، سەۋكىي ، سەن داھا دون
بوسسىز و سەۋدالى يوللاردا كورونوردك !

ازىر : ۵ مائىس ۱۹۲۶ سەلبانە مىراسى

آلتىندە نە قادار سىرەن كورونوردك . بىر كىچىك كوشە ، بىر بىجە
دىكەر طرفلار كەبىندىن كوزەل .

— اىلا ! دىدىم ؛ كورونوردك نە سىزى ايمەندىرىيور .
(پون روۋايال) كە آشاغىسىندە بولاجىمىز بىرۋاپورلە (سەن
قلو) دە بىر كىزىنى يانغىمە مادامزەل (پەرفەر) راضى اولورسە
نەدىرسىز ؟

(زان) ، بوشىلەمدىن چوقىمىن ، مادامزەل (پەرفەر) دە
ھەر فدا كارلە آمادە ايدى . فقط خىدمەتچىم بىزى بويەلە كىتىمكە
براقتى ايتىمىيوردى . بىيى بىك سالوننە چاغىردى . تىترەپە
تىترەپە كىتىدىم .

— موسىبو ، دىدى ؛ ياكىز اولدىمىز زىمان سىز بىر شى
دوشۇمەن بىر سىزى ھەرشىيى . نەم دوشۇمەن اىجاب ايدىيور . بىر كىت
بىر سىن كە اى بىر حافظەم وار !
بىرۋاپورلە ھەن سەن ظى صارىمىنى اويغون بولمادىم . اودوام
ايتىدى :

— بىرۋاپورلە ! آز قالسىن شىمەندە كىچىك خانىم
نەدىن خوشلاندىقنى بىك سولەمەندى كىچىك كىز . سىز ، مىنن
ايمەسى كىچىك بىر انسانىك سىز موسىبو آمما ، ھىچ اولماز سەن اى
يىتىدى

باقىم . ياكىز دونۇق كوزلىرى ، دىلېرى اوزامىش يوزى .
چوقۇرە قاچىش آغزىنى وقىرتىلى براختىار بىر سىكەنە بىزىمىن
سىورى چىكەنى (زان) ، چەۋىرىدىكى كوردم . بوتون ياپىدى
بوندىن عىبارت اولدى .

ماۋىل كىنىمىش مادامزەل (پەرفەر) ايلېلەيور ، كىرلەيور ،
كە قارغالى و كە سىرچىلە كىيى يورىيور ، كىچىك فىلدىل قويا .
يورىيور ، كىچىك كىيىيور ، كوزلىرى ايتىدىيور ، كوزلىرى
قالدىيور ، تراكت افراپندىن بولالىيور ، جىسارت ايدەيور ،
ايدىيور ، آرتىق ايدەيور ، يەنە ايدىيور ، رەۋەرائىلەيور ،
خىلاصە مايمون كىيى اويىنمايوردى .

— نە كىتابلە دىيەھاقىردى ؛ سىز بوللار كەبىنى اوقۇدۇر ،
اولىمى موسىبو (بونار) ؟ . .

— ھىياتكە اۋت ! دىيە جواب وىردىم ؛ اونلە ايجون
بىر شى بىلەدىم بوق . جۈنكە بىر كىتابلار كە بىر ، دائىما اونەكىنى
تەكشۈر ايتىمكە ھەبىنى اوقۇدۇندىن سوكرا انسانە ، دوشۇمەندىن
باشقا بىر شى قالماقمەندىر . ايتىشەن دە اونى باپيورم مادام .

بونلە اوزوننە افطاعلىنى سولەمەن ايجون (زان) ى
چاغىردى . فقط (زان) ، بىجەمدىن باپيوردى :

— نە قادار كوزەل ! دىيە ھاقىردى ؛ نەرك آقشنى سىر
ايتىكى بىك سەۋم . بو ، انسانە اوقادار شى دوشۇندىر كە !
مادامزەل (پەرفەر) ، شاپاقسىن جىقاردى و ساروشىن
بوقلەلەلە جىرچىۋەلش آلتىن آجىدى . فقط خىدمەتچىم ، ملبو .
سانى موبىلەلە اوزىندە سورونور كورمەندى خوشلانمايدىقنى
سولەيەرك شاپاقنى آلتى . سوكرا (زان) ، ياقلاشدى
و كىچىك خانىم ، دىيەرك فضلەلەيسەنى ايتىدى . كىچىك
خانم ، شاپاقسىن وقىصە مائوسىنى و بىرۋاپورلە بىر شى ايلە
بىجەرك بول ايتىندە خىلۋى واضحاً سەجىلەن بىرۋاپورلاق
اندانمى ميدانە براقتى . اونى بولمەن ايتىن بىر خىمەتچى ايلە
قوزو كىيى قىيور قىيور اولش بىر مەلەندىن و بىر بوناق قىيم
ترجە جالار مەقەندىن بوسىتوتون باشقا بىر كىمەنك كورمەنى
ايتىردىم . كىندىسە :

— (سەن) مى باپيور سىز ؟ دىدىم ؛ كوشىدە قىويلجىملايور .
دىرسىكى بىجەرك پروازىنە دايالاق :

— اۋت ، دىيە جواب وىردى ؛ طبىقى آقان بىر آلەو
كىيى ، فقط باقك شورادە ، عەكس ايتىردىكى رىخىمەنك سوكودلىرى